

ARCHIVNÍ ZAČÁTKY EVY DRAŠAROVÉ

MARIE STUPKOVÁ

Druhé oddělení dnešního Národního archivu patřilo vždy k nejstabilnějším archivním pracovištím. Bylo vytvořeno jako součást Státního ústředního archivu v Praze v roce 1954 a do dnešních dnů spravuje s drobnými změnami prakticky tytéž fondy a sbírky. Vznik oddělení tehdy úzce souvisel s úkoly, které se od nové instituce očekávaly. Jedním z nich bylo postarat se o tzv. „kapitalistické fondy“, tedy o fondy ústřední a zemské správy z období 1848–1918 s řadou přesahů. Chronologické vymezení oddělení souviselo s vydáním učebnice vysokoškolského pedagoga a někdejšího archiváře Václava Husy „Epochy českých dějin“, která na dlouhou dobu poznamenala oficiální periodizaci dějin našeho státu.

Nově vzniklé oddělení, které soustředilo fondy nacházející se dříve v několika archivech (zejména Ústředním archivu Ministerstva vnitra, ale i archivu poštovním, dopravním atd.), bylo ve druhé polovině 50. let prakticky zcela obsazeno čerstvými absolventy archivního studia. Generace narozená na přelomu 20. a 30. let 20. století se musela velice rychle vyrovnat se svěřeným archivním dědictvím, rozsáhlými a často ne zcela přehlednými registraturami úřadů zemské politické, soudní i finanční správy, i s fondy, které byly převzaty v rámci archivní a spisové rozluky s Rakouskem ve 20. letech 20. století. Ani fyzické podmínky nebyly ideální, část fondů byla uložena v centrále archivu v Karmelitské ulici, většina však v kryptě pod kostelem sv. Mikuláše na Malé Straně, v zámku Mníšek pod Brdy a později i v broumovském klášteře. Nebude snad znít příliš sebevědomě, když konstatuji jako poslední zástupkyně generace archivářů, kteří v archivu pracovali od 50. do 80. let, že jsme se snažili vypořádat se s těmito úkoly se ctí a snad většinou úspěšně. Ráda bych připomněla jména kolegů, které v našem oddělení odvedly veliký kus práce a bohužel již nejsou mezi námi: Ludmila Kubátová (*1927, †2014, v archivu 1950–1986, v letech 1979–1985 vedoucí oddělení), Alena Sakařová (*1930, †2009, v archivu 1953–1984), Alexandra Špiritová (*1936, †2013, v archivu v letech 1959–1994), Ruth Ballnerová (*1929, †2017, v archivu 1953–1963) nebo Marie Čermáková (*1918, †1991, v archivu 1954–1976), já sama jsem v archivu pracovala v letech 1953–1989. Z druhého oddělení vyšel i Jaroslav Vrbata (*1931, †2016, v letech 1961–1970 vedoucí a v letech 1971–1991 ředitel archivu) nebo historik Milan Churaň (*1931, v archivu 1954–1963).

Jak je patrné z předchozích řádků, po personální stránce vykazovalo oddělení značnou stabilitu. K přirozené výměně odborných pracovníků docházelo až od kon-

ce 70. let, kdy k 1. 9. 1979 do oddělení nastoupili Alena Nuhličková, provd. Fejlková (v archivu 1979–1987, později přešla na oddělení s moderními fondy) a Vladimír Waage (později vedoucí nové studovny na Chodovci). V dalších letech je doplnili Milan Hlinomaz (od 1. 1. 1982, v archivu do 1990), Stanislav Kokoška (od 1. 9. 1983, v archivu do 1990) a Miroslav Kronus (od 24. 9. 1984, v archivu do 1991). Dne 1. 9. 1982 nastoupila do oddělení i absolventka archivního studia na FF UK Eva Brázdo-
vá, provd. Drašarová.

Příchozí absolventi to jistě neměli jednoduché. Přicházeli do staršího a za-
běhlého kolektivu, museli se poměrně dlouho zapracovávat a také pracovní pod-
mínky nebyly ideální. Od počátku 80. let bylo navíc oddělení pověřeno, obdobně
jako pracoviště jiná, zpracováváním moderních fondů z 2. poloviny 20. století.
V případě II. oddělení se jednalo o fondy z rezortu paliv a energetiky, snad s ohle-
dem na specializaci tehdejší vedoucí oddělení dr. Kubátové na horní fondy. Bylo
přirozené, že noví pracovníci se budou primárně věnovat této činnosti.

S Evou Drašarovou jsem po určitou dobu sdílela kancelář, a tak jsem mohla
její „archivní začátky“ sledovat bezprostředně. K jejím základním vlastnostem pa-
trila pile a pracovitost, smysl pro přesnost a schopnost dobře si rozvrhnout svou
práci. Nezaskočily ji tedy ani rozsáhlé a často dost nevábné palivové fondy. V teh-
dejší kronice oddělení můžeme číst zápis: „U nás ji čekaly naše milované haldy
ministerstva paliv v pořadačce. Je dobrá – nelekla se – konstatovali jsme tajně mezi
sebou po týdnu, když Evička neohroženě polykala prach i papíry a nevzdávala se
dobré nálady.“ Přesně taková byla... Veselá, přátelská, skromná a odborně velice
zdatná. Brzy bylo patrné, že do oddělení přišla výrazná osobnost. Absolventka
diplomního semináře Rostislava Nového, kde se věnovala rudolfínskému dvo-
ru, začala velice brzy hledat nová odborná témata ve fondech oddělení. Zahájila
a úspěšně obhájila kandidátskou práci věnovanou spolkům v období neoabsolu-
tismu, výrazná je její studie o prvním období činnosti českého místodržitelství,
později edice k problematice vnitřního vývoje českých zemí za první světové války
a další četné práce. Přirozeným vývojem věcí byla v polovině 90. let jmenována ve-
doucí oddělení a v roce 2000 byla dokonce vybrána na místo ředitelky Národního
archivu. Mohla dále rozvíjet pomocí svých spolupracovníků své plány a záměry,
v tomto období zejména ve spolupráci s Rakouským státním archivem ve Vídni.
Měla jsem a mám možnost se s Evou Drašarovou pravidelně setkávat. Měla jsem
vždy radost z jejich úspěchů a ráda bych jí nyní poděkovala za všechno, co nejen
pro naše archivnictví, ale také pro své kolegy, udělala. Při příležitosti jejího vý-
znamného životního jubilea jí přeji jen to nejlepší.